

RAINBOW CHALLENGE

„Rainbow Challenge“ klubų veiklų pavyzdžiai

Į švietimą orientuotos veiklos – šias veiklas organizuoti gali patys klubo nariai, arba joms gali kviešti svečius iš TJA ar kitų su tolerancijos didinimu dirbančių organizacijų. Pagrindinis šių veiklų tikslas yra siekis suteikti mokyklos bendruomenei žinių apie skirtingų grupių ypatumus, tolerancijos svarbą ir diskriminacijos pasekmes.

Veiklų pavyzdžiai:

1. Patys arba pasikvietę svečių iš išorės organizuokite diskusijas, kurių metu dalinamasi savo asmeninėmis istorijomis, susijusiomis su jų ar jūsų socialine etikete ir mokyklos bendruomenė kviečiama su ta tema susijusioms diskusijoms. Šis metodas apjungia empatijos ugdymą, t.y. stigmos apie diskriminuojamą grupę mažinimą pasitelkiant asmenines istorijas (Batson et al., 2002 cit. Bartholomew et al., 2011), bei asmeninį kontaktą (Pettigrow & Tropp, 2006 cit. Bartholomew et al., 2011), t.y. ne diskriminuojamų grupių atstovams sudaromos sąlygos pabendrauti su stigmatizuojamų grupių atstovais ir juos personalizuoti. Pastebima, kad susipažinus su socialinės grupės nariu asmeniškai, užmezgus su juo kontaktą, mažėja asmenų polinkis stereotipizuoti šios grupės atstovus ir yra sulaužomi iki šiol turėti neigiami nusistatymai tos grupės atžvilgiu.
2. Organizuokite stereotipus ir mitus laužančias diskusijas ir paskaitas apie įvairias diskriminuojamas grupes (kitos rasės žmonės, užsieniečius, neįgaliuosius, kitų religijų atstovus, lyčių vaidmenis, LGBTQAI+ bendruomenę). Tai galite inicijuoti patys arba pasikviesti svečių iš išorės. TJA gali pasiūlyti lektorių konkrečioms temoms, tačiau tema turėtų gimi iš Jūsų pačių.

3. Renkite paskaitas ar protmūšius apie LGBTQAI+ raidžių reikšmes, terminologiją, vartotinus ir nevertotinus terminus. Siekiant didesnio įsisavinimo, rekomenduojama informacija pateikti įdomiosios edukacijos principu – per renginius, žaidimus ar projektinius darbus, o ne tradiciniu „pasakoju-klausau“ būdu.
4. Organizuokite diskusijas apie įvairių diskriminuojamų grupių teises ir jų svarbą.
5. Suteikite informacijos apie LGBTQ+ biologinius, genetinius, socialinius skirtumus. Ši veikla gali būti vykdoma klubo užsiėmimo metu, biologijos ar pilietiškumo pamokų metu, iš anksto suderinus su mokytojais ar bendros paskaitos mokyklos bendruomenei metu. Savo iniciatyvą surinkę informaciją arba susisiekę su TJA dėl informacijos suteikimo, paskaitą pravesti galite patys arba galima pasikviesti TJA ar kitų organizacijų specialistus, suderinus su jais asmeniškai.
6. Bendradarbiaudami su mokyklos psichologu ar išorės organizacijomis (Vaikų linija, Jaunimo linija, TJA, Lietuvos Psichologijos Studentų Sąjunga ar kitomis) parenkite ir praveskite pamokas su psichologu, skirtas psichinės negalios, diskriminacijos, patyčių, LGBTQ+ temoms.
7. Paskatinkite mokyklos vadovybę ar mokytojus pravesti lytinio švietimo pamokos, apimančias saugių santykių temas visoms seksualinėms orientacijoms. Dėl pamokų pravedimo rekomenduojama kreiptis į įvairovės ir edukacijos namus.

Į aktyvizmą orientuotos veiklos – tai gali būti, bet kokios veiklos, kuriomis yra siekiama atkreipti dėmesį į diskriminacijos problemą mokykloje ir skatinami teigiami pokyčiai mokyklos bendruomenėje. Dauguma aktyvizmo veiklų yra paremtos dialogu grįstu atstovavimu, kadangi moksliniai tyrimai rodo, jog dialogai pagrįsti aiškiais ir konkrečiais argumentais yra vienas iš metodų, padedančių pasiekti efektyvius pokyčius (Galer-Unti et al., 2004; Weible & Sabatier, 2009 cit. Bartholomew et al., 2011).

Veiklų pavyzdžiai:

1. Klubo įsitraukimas į „Mėnesio be patyčių“ veiklos organizavimą. Siekiant geriausio rezultato, rekomenduojama bendradarbiauti su mokyklos psichologu ar socialiniu pedagogu.

2. Susitarimas dėl diskriminacijos stabdymo - parenkite ir mokyklos administraciją paskatinkite pasirašyti susitarimą, dėl diskriminacijos nukreiptos į LGBTQ+ bendruomenę, neįgaliuosius, kitų tautybių moksleivius ir kitas pažeidžiamas grupes stabdymo. Nors ir neturintis teisinės galios, šis dokumentas gali veikti, kaip stimulas mokyklos bendruomenei vykdyti anti-diskriminacinę politiką ir atkreipti dėmesį į diskriminuojamų moksleivių problemas. Rekomenduojama, kad tekstas būtų kuriamas „*Rainbow Challenge*“ klubo narių, atsižvelgiant į mokykloje esančią situaciją ir problemas. Teksto pavyzdys pateikiamas priede.

3. Peticija, nukreipta prieš žeidžiamų žodžių vartojimą - pakvieskite kitus mokinius pasirašyti peticiją, kurioje prašoma nenaudoti tam tikras socialines grupes įžeidžiančių terminų (pvz „daunas“, „pydaras“, „žydras“, „čigonas“ ir pan.). Rekomenduojama, kad tekstas būtų kuriamas Jūsų pačių, atsižvelgiant į mokykloje esančią situaciją ir problemas. Kilus poreikiui, TJA gali padėti paruošti teksto šabloną.

4. Tarptautinės Tylos dienos minėjimas - pakvieskite mokyklos bendruomenę prisijungti prie Tarptautinės Tylos dienos minėjimo (antras balandžio penktadienis), skirtos atkreipti dėmesį į neigiamas patyčių ir diskriminacijos pasekmes moksleiviams. Tą dieną galima organizuoti visuotinę tylos akciją, kurios metu moksleiviai dieną mokykloje praleidžia tyloje, taip atkreipdami dėmesį į neigiamą tylos įtaką diskriminuojamų grupių atstovams.

5. Tarptautinių dienų, prieš diskriminaciją, nukreiptą į konkrečias socialines grupes, minėjimai.

Keletas galimų pavyzdžių:

- Gruodžio 3 d. galima paminėti tarptautinę žmonių su negalia dieną. Jos metu mokyklos bendruomenę galima kviesti įsisegti žmonių su negalia priėmimą ir matomumą simbolizuojančius ženkliukus, organizuoti paskaitas nematomų negalių temomis.
- Balandžio mėnesį galima paminėti autizmo priėmimo mėnesį: skatinti moksleivius įsisegti autizmo ženkliukus, gaminti toleranciją skatinančius plakatus, organizuoti paskaitas autizmo tema.
- Birželio mėnesį galima paminėti LGBTQ+ tolerancijos mėnesį: kviesti mokyklos bendruomenę įsisegti vaivorykštinius ženkliukus, gaminti plakatus išreiškiančius palaikymą, skatinti moksleivius nešioti korteles su savo lyties kreipiniais.

Savitarpio paramos tinklo kūrimo veiklos – „Rainbow Challenge“ klubas gali tapti vieta, kurioje diskriminaciją patiriantys moksleiviai galės jaustis priimti ir pastebėti, susirasti draugų ir ugdyti savo socialinius įgūdžius. Kitų šalių patirtys rodo, kad tokių grupių suteikiama socialinė parama veikia 3 kryptimis: padeda sukurti naujus socialinius santykius, padeda sustiprinti jau turimus socialinius santykius bei skatina nuomonės formuotojo mokyklos bendruomenėje atsiradimą (Eng et al., 2009 cit. Bartholomew et al., 2011; Heany & Israel, 2008 cit. Bartholomew et al., 2011).

1. Įkurkite grupę, skirtą dalintis asmeniniais sunkumais, kylančiais dėl jų priklausymo stigmatizuojamai grupei bei palaikyti vieni kitus tvarkantis su šiais sunkumais. Į grupę prisijungti gali ir palaikymą rodantys ne klubo nariai.
2. Organizuokite bendrą veiklą kartu – filmų popietes, karaoke vakarus, piknikus ir pan. Svarbiausias šių veiklų tikslas – leisti laiką kartu ir kurti socialinius ryšius.
3. Įkurkite el.pašto adresą ar socialinio tinklo paskyrą, kuriame kiti moksleiviai gali (ne)anonimiškai klausti klausimų, susijusių su stigmatizuojamomis tapatybėmis, prašyti patarimo ar nuomonės. Atsakykite į šiuos klausimus, taip suteikdami informacijos, mažindami atskirtį ir padėdami personalizuoti stigmatizuojamų grupių moksleivius.
4. Organizuokite socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimus - klubo nariai gali organizuoti reguliarius susitikimus, kuriuose dalinasi teigiamomis ir neigiamomis patirtimis mokyklos aplinkoje, mokosi pažinti save, ugdo bendravimo ir empatiškumo įgūdžius. Kilus poreikiui, šiuose užsiėmimuose gali sudalyvauti TJA paskirtas socialinių mokslų atstovas (sociologas, psichologas).
5. Draugo projektas – savo tapatybę atskleidęs moksleivis, gali padėti kitam moksleiviui, norinčiam pasidalinti savo socialine tapatybe su mokyklos bendruomene. Draugas padeda apmąstyti atskleidimo privalumus ir grėsmes, pasirinkti tinkamą laiką ir būdą, palaiko susidūrus su diskriminacija.

6. Aktyviai reaguokite į diskriminacijos apraiškas mokyklos bendruomenėje, stabdykite patyčias ir skatinkite pozityvų dialogą ir bendravimą tarp diskriminuojamų ir nediskriminuojamų mokinių.

Iniciatyva yra jungtinis projektų veiklos rezultatas:

„Rainbow Challenge“ už LGBT+ teises ir galimybes“, finansuojamas Aktyvių piliečių fondo EEE finansinio mechanizmo lėšomis.

„Kitoks, bet savas“, finansuojamas Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Jaunimo organizacijų stiprinimo programų finansavimo 2021–2022 metais lėšomis.